

Kvalitetsrapport 2011

Sektionen för Lärarutbildning

Lisbeth Ranagården

Inledning

Följande kvalitetsrapport har tagits fram i samråd mellan sektionschef, biträdande sektionschef och LUT:s styrelse. Som utgångspunkt för rapporten ligger dels aktuella händelser under läsåret och dels den åtgärdslista som föregående kvalitetsdialog i maj 2011 utmynnade i. Någon egentlig handlingsplan har inte funnits för den aktuella perioden varför åtgärdslistan från föregående kvalitetsdialog har fått fungera som en handlingsplan.

Händelser och aktiviteter under året av relevans för kvalitetsaspekter

Sektionens arbetsinnehåll både vad gäller grundutbildning, forskning och samverkan har under det senaste året genomgått betydande förändringar framför allt genom alla de reformer som sedan 2011 har präglat hela skolområdet inklusive lärarutbildningen. Samtliga lärarprogram startade upp med ett helt nytt innehåll och helt nya förutsättningar hösten 2011. Detta har inneburit kontinuerliga diskussioner om kvaliteten i de nya programmen där fokus för sektionens arbete har varit att få de nya kursplanerna, kursplanemålen och bedömningskriterierna att stämma överens med de krav som ställs på innehållet i utbildningen utifrån styrdokument och examensordningens mål och de förväntningar som speglas i skolans nya styrdokument.

En utbildning som spänner över så många sektioner som lärarutbildningen innebär också att olika kulturer möts – på gott och ont. LUT:s styrelseledamöter har varit mindre nöjda med de många olika varianter man sett av kursbeskrivningar och efter diskussioner i lärargruppen finns nu ett utkast till en mall som är avsedd att gälla samtliga programkurser. Detta utgår vi från kommer att bidra till en god och jämn kvalitet och kan framför allt säkra en god kvalitet även vid lärares sjukdom eller annan frånvaro.

Ett omfattande arbete pågår fortfarande med uppbyggnaden av kurserna när utbildningarna nu i höst går in på sin tredje termin. I de högskoleförlagda kurserna har bland annat bedömning varit i fokus och arbetet har under året resulterat i att vi nu i allt fler kurser använder matriser som synliggör hur vi bedömer studenternas prestationer i relation till de bedömningskriterier som gäller för den aktuella kursen. Detta menar vi är en förutsättning för att vi ska kunna hålla hög kvalitet i grundutbildningens kurser. Examensarbetet följer däremot fortfarande den mall som utvecklats tidigare och här gäller spelreglerna för det gamla lärarprogrammet vilket innebär att examensarbetena ligger inom ramen för utbildningsvetenskap. Systemet är nu väl inarbetat och varje termin deltar 10-14 lärare som examinatorer och handledare med en coach som har huvudansvaret också för att utarbeta gemensamma förhållningsregler kring kriterier och bedömning. Inom ramen för grundutbildningen genomförs den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) där antalet VFU-handledare som gått handledarutbildning om 7,5 hp nu uppgår till totalt 236 st (siffran inkluderar alla som har fått G i "Kurs i handledning 7,5 hp" ht07-vt12). LUT har samarbetsavtal med 16 kommuner:

Båstad, Falkenberg, Gislaved, Gnosjö, Frölunda (stadsdel), Halmstad, Hylte, Kungsbacka, Laholm, Ljungby, Markaryd, Varberg, Värnamo, Åstorp, Ängelholm och Örkelljunga. Dessutom tar enstaka kommunala skolor i Helsingborg emot studenter om de har möjlighet, dvs om de inte har studenter från Malmö eller Lund/Kristianstad. Studenterna finns vidare på ca 22 friskolor /enskilda förskolor

Inom framför allt ämneslärarutbildningen har lärarna under året erbjudits kompetensutveckling genom att samtliga lärare som arbetar med lärarutbildningen inbjudits till ett antal ämnesdidaktiska seminarier. De ämnesdidaktiska inslagen i undervisningsämnena håller ännu inte den kvalitet som LUT har som mål att uppnå och arbetet med progressionen i ämneslärarprogrammet går inte lika smidigt som i övriga program. Mycket energi har gått åt att hitta en för alla godtagbar struktur som också kan borga för hög kvalitet och det tycks vara så att vi nu nått det målet varför nästa steg bör bli att fokusera på arbetet med progression och didaktik.

Internationalisering vid LUT handlar om att studenter i samband med utbildningen har kontakt med andra länder än sitt hemland och att undervisningen anpassas för att underlätta sådana kontakter. Detta kan ske genom studentutbyte, lärarutbyte, internationell rekrytering av studenter eller genom vad som brukar kallas internationalisering på hemmaplan.

Mål för internationalisering omfattar

- - In- och utgående studentutbyte
- - In- och utgående lärarutbyte
- - Rekrytering av studenter från annat land än Sverige

Arbetet med internationalisering på hemmaplan följer ingen särskild plan. Det finns heller inget systematiskt arbete som tar sin utgångspunkt i studenternas etniska bakgrund.

Vid informationsträffar om möjligheten att studera utomlands inbjuds studenter som tidigare varit utbytesstudenter för att dela med sig av sina erfarenheter och lärare försöker att få med internationella perspektiv i utbildningen.

Under året har två lärare varit på utbyte i Nya Zeeland, en i Australien, en i Liverpool och två i Asti i Italien. Vidare har lärarutbildningen vid två tillfällen haft besök av förskollärarutbildningen i Bielefeld, Tyskland. Utbytet med Bielefeld har även innefattat besök i den kommunala verksamheten och således involverat personer både vid högskolan och ute på förskolorna.

Lärarstudenter har låg internationell rörlighet i jämförelse med andra studentkategorier. Endast ett fåtal studenter reser ut en längre period. Samtidigt finns det ofta ett stort intresse bland lärare och studenter för ökad internationalisering. I den gamla utbildningen var det enklare för de studerande att studera utomlands. Inom exempelvis utbildningen mot tidigare åldrar har terminer med specialisering möjliggjort för de studerande att studera någonting ”motsvarande” vid annat lärosäte. Utvecklingen har gått mot ett ökat utbyte men under kortare period. Framför allt perioder med vfu har man kunnat förlägga utomlands.

Samverkan med det omgivande skolsamhället har intensifierats under året och RUC som har ett särskilt uppdrag att utveckla samverkan med kommunerna. Under 2011 har totalt 30 seminarier hållits. Innehållet har tagits fram i samverkan med samarbetskommunerna samt i vissa fall på uppmaning av Skolverket. Antal samarbetskommuner som bidrar till finansieringen av RUC har under året varit Region Halland, två fristående skolor samt 10 kommuner från Kungsbacka i norr till Ängelholm i söder och Gnosjö i öster.

Skolverket har under året varit genomförare av de många uppdrag som Skolverket lagt ut till Högskolorna i syfte att förbereda skolans lärare på implementeringen av alla nya reformer. I syfte att kvalitetssäkra innehållet i de uppdrag vi har åtagit oss har vi fört ständiga diskussioner om omfattningen av uppdragen och möjligheterna till tid för planering och förberedelser. Just av hänsyn till bristande möjligheter att garantera god kvalitet avstod vi t.ex. från att starta en av de kurser inom forskolläraryftet som Skolverket bad oss om. I dessa diskussioner har LUT:s styrelse utgjort ett viktigt forum liksom även de diskussioner som förts med rektor inför rektors beslutsmöte då uppdragen vanligen varit av sådan omfattning att ett rektorsbeslut varit nödvändigt.

Inom forskningsmiljön FULL har under året flera olika insatser gjorts för att höja kvaliteten på forskningsverksamheten. För att öka publiceringen av publikationer som genomgått extern granskning har t.ex. ett flertal seminarier hållits där fokus har handlat om författandet av artiklar/bokkapitel/monografier, texter som författats inom miljön har granskats och forskare med erfarenhet av granskning av publikationer har inbjudits. För att öka antalet ansökningar om externa forskningsmedel hölls i god tid före VR:s utlysning av medel vårterminen 2012 ett antal seminarier i syfte att stimulera forskarna till att skriva ansökningar vilket också resulterade i fyra ansökningar för Högskolan samt två ansökningar i samverkan med annat lärosäte.

Forskarna inom FULL har under året deltagit i ett antal forskningsprojekt i nära samarbete med verksamheten i samtliga skolformer. Sammanlagt är 8 kommuner involverade och forskningsarbetet bedrivs vid totalt 15 olika skolor inom dessa kommuner.

Merparten av forskarna (8 av 10) har haft 30% tid för forskning under året. Tre forskare har haft mer än 30 % tid för forskning under 2012. Merparten av tiden för forskning finansieras av interna medel men ca 70 % av en tjänst finansieras via externa medel i huvudsak från VR.

Under hösten skickades ansökningar om två nya examenstillstånd in till HSV – matematik och idrott i ämneslärarutbildningen. Ännu har inget beslut fattats men ett positivt svar skulle signalera hög kvalitet vilket ytterligare skulle stärka lärarutbildningen och sektionens arbete. I styrelsen har beslut fattats om en mall för treårsplanen för forskning och rutiner för hur arbetet ska genomföras har tagits fram. Underlaget har använts under höstterminen och sammanställts inför ansökan om kommande forskningsanslag för 2013.

Blandningen inom sektionen av två helt olika varianter av lärarutbildning har skapat en viss otydlighet i organisationen. Sektionens organisation har nu genomlysts och en tydligare struktur och tydliga befattningsbeskrivningar håller på att tas fram och ska börja gälla från och med 2013. Till viss del är den nya organisationen implementerad genom att utbildningsledarna tillträdde vid årsskiftet medan befattning/uppgiftsbeskrivningarna processas för närvarande.

Uppföljning av aktiviteter och synpunkter från kvalitetsdialogen våren 2011

1. *Dokumentation från LUT:s interna dialoger:*

Från samtliga dialoger i ledningsgrupp och personalmöten finns skriftliga underlag. Ledningsgruppens mötesanteckningar finns i dag samlade i ett forum på nätet och är därmed tillgängliga för samtliga involverade. Däremot finns i dagsläget ingen sammanställning. I början av hösten kommer en kortfattad sammanfattning att färdigställas med syfte att ge en bedömning och systematisering av innehållet i årets sammankomster.

2. *Uppdelningen mellan LN och LUT behöver diskuteras och förtydligas*

Under senhösten och våren har intensiva diskussioner förts om gränsen mellan sektionen och LN och även mellan sektionen i relation till LN och UN. I samband med arbetet med kvalitetsprogrammet har en hel del frågetecken rätats ut men fortfarande finns en del oklarheter – vissa kan säkert få en formell lösning medan andra får finna sin lösning i den praxis som växer fram.

3. *Eventuella kvalitetsdialoger med sektionerna i samband med avtalskrivande.*

Enligt den gamla beslutsordningen skulle LN skriva avtal med respektive sektion om köp av kurser. Den praxis som vuxit fram är att intendenten på LUT meddelar behovet till intendenten på resp. sektion. Intendenterna för sedan en kontinuerlig dialog för att uppdatera de förändringar som sker under året. I den nya beslutsordningen är "påbudet" om avtal borttaget...

4. *Förbättra arbetet med internationaliseringen.*

Detta arbete pågår och har också lyfts fram som en särskild punkt i det nya kvalitetsprogrammet. Ett flertal nya vägar har öppnats för våra studenter till utbyte och det är framför allt kortare tidsperioder om tre-fyra veckor som lockar studenterna och lösningen är de avtal vi under året slutit om verksamhetsförlagd tid.

5. *Nya åtgärder 2011: skriva fram planer om progression i utbildningen gällande vetenskapligt skrivande.*

En plan finns idag i förskollärarytbildningen och i grundlärarytbildningen medan arbetet i ämneslärarytbildningen inte kommit lika långt. Arbetet pågår och planen prövas och utvecklas vartefter utbildningen växer fram.

6. *Nya åtgärder 2011: skriva fram planer om progression i utbildningen gällande den yrkesmässiga utvecklingen.*

Under året har särskilda resurser avsatts för arbetet med att ta fram en bedömningsmatris som under läsåret också prövats av lärare och vfu-handledare. Matrisen har visat sig fungera mycket väl som ett underlag för att kunna göra professionella bedömningar av studenternas prestationer under den verksamhetsförlagda utbildningen. Möjligheterna att säkerställa kvaliteten i vfu-perioderna och göra bedömning utifrån en progression av den yrkesmässiga utvecklingen har därmed ökat. Matrisen kommer från höstterminen 2012 att användas vid samtliga VFU-perioder i alla fem lärarprogrammen.

7. Nya åtgärder 2011: Tydliggöra och samla forskningen inom verksamheten

Arbete har resulterat i att tre submiljöer har vuxit fram inom FULL och ett innehåll har utkristalliserats för vart och ett av dessa områden som också samlar lärarna inom lärarutbildningen. Grupperna med innehåll presenteras här:

- a) Kulturanalys och estetik. Inom detta tema lyfts frågor som relaterar till hur estetiskt uttryck omsätts i en skolkontext. Temat är sedan några år väl etablerat i lärarutbildningens forskningsmiljö och projektansökningar med koppling till temat har vid flera tillfällen resulterat i externa medel.
- b) Ämnesdidaktik. Inom detta tema finns ett intresse att studera lärandets kommunikativa processer inom olika ämnen och ämnesområden. Inom ramen för temat studeras lärares och lärarstudenters ämnesdidaktiska kunskapsutveckling, bedömningsprocesser samt elevers lärprocesser och attityder.
- c) Profession och Professionsutveckling i skolan. I huvudsak belyses två inriktningar: Dels studier inom ramen för lärarstudenternas socialisering in i läraryrket med fokus på handledning och introduktionsår, dels studier av lärares kompetensutveckling såsom processhandledning och mentorskap. Då flera av frågeställningarna även är aktuella inom andra yrken och yrkesutbildningar finns inom ramen för temat möjligheter till utveckling av ett samarbete med andra professionsutbildningar, bland annat vårdutbildningen.